

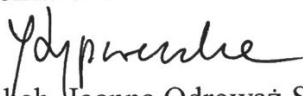
OŚWIADCZENIE KOMITETU NAUK FILOZOFICZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Filozofia polska prawie zawsze była pluralistyczna. Nawet w trudnych okolicznościach po II wojnie światowej, większość filozofów działających w naszym kraju uważała pluralizm postaw i kierunków filozoficznych za bardzo ważną wartość. Z tego powodu wyrażamy zaniepokojenie oświadczeniami polityków i ich oficjalnych doradców, które można interpretować jako wezwanie do preferowania lub kwestionowania określonych poglądów filozoficznych z uwagi na poglądy i działania polityczne osób je reprezentujących. Szczególne zaniepokojenie budzi zapowiedź przyznawania środków finansowych na badania naukowe i granty w zależności od tego, czy czyjeś preferencje polityczne odpowiadają decydom czy nie. Nie do przyjęcia są postulaty represjonowania naukowców i studentów za wyrażanie własnych poglądów. Tego rodzaju polityka wobec filozofii (i ogólniej, nauki) nigdy nie prowadziła do niczego dobrego. Pozwalamy sobie przytoczyć słowa Kazimierza Twardowskiego, wybitnego myśliciela i wielkiego organizatora filozofii polskiej wypowiedziane w 1932 r.:

„Możność właściwych Uniwersytetowi zadań jest uwarunkowana jego bezwzględną duchową niezależnością. Duchową, bo materialnie Uniwersytet, o ile nie stoi o własnych siłach, będzie zawsze zależny od tego czynnika, który mu daje finansowe podstawy istnienia i wyposaża go w środki pracy. Ale ci, co Uniwersytety fundują i utrzymują, dowiedliby całkowitego niezrozumienia istoty Uniwersytetu, gdyby chcieli w czymkolwiek krępować jego pracę, z góry zastrzegać się przeciw pewnym jego wynikom, wskazywać, jakie rezultaty byłyby pożądane. I gdyby nawet wyniki pracy naukowej Uniwersytetu były niemiłe tym, którym zawdzięcza swój byt, nie wolno by w tym upatrywać uprawnień do nakładania jakichkolwiek ograniczeń. [...]. Nie należy zadania wychowawczego Uniwersytetu upatrywać w tym, by urabiać duszę młodzieży na pewną modłę społeczną lub polityczną, by rozwijał w niej pewien kierunek i pewien sposób ustosunkowania się do praktycznych celów życiowych”.

Rozumiejąc, że powyższe wskazania nie są łatwe do realizacji w burzliwych czasach, apelujemy zarówno do polityków, jak i środowisk naukowych o ich respektowanie i obronę.

W imieniu Komitetu Nauk Filozoficznych PAN

Prof. dr hab. Joanna Odrowąż-Sypniewska
Przewodnicząca KNF PAN

Warszawa, 9 listopada 2020 r.